

lálkozót is, semmi kétség nem fér ahhoz, hogy két év múlva is kiváló házigazdái lesznek a FISAE Kongresszusnak.

A hivatalos szakmai programot még Juha Lehtirantának köszönhetően egy helsinki városnézés, illetve múzeumlátogatás egészítette ki, így a finn képzőművészetbe is kaphattunk egy kis bepillantást.

Maret Olvet grafikája, P1  
(1984) 93×93

Ürmös Péter



Jurida Károly linómetszete, X3, 135×75  
„Kanteletár” finn versek illusztrációja

## IDÉN LETT VOLNA JURIDA KÁROLY 75 ÉVES

Tatabányán született 1935. április 15-én, egy ötgyermekes bányász-család ötödik gyermekeként. Ott járt általános iskolába. Az utolsó két évben a tatabányai művelődési ház szabadiskolájában tette meg az első lépéseket későbbi hivatása felé, ahol – a kitűnő tanár és művész – *Luzsicza Lajos* tanította. Az ő biztatására jelentkezett 1951-ben a budapesti Képzőművészeti Gimnáziumba. Mint a szakirodalom megjegyzi, ő is annak az első generációnak a tagja, amely Tatabányáról a fővárosba került művészi pályára. A Képzőművészeti Gimnáziumban remek osztályba járt. Az „a”-sok között 28-an érettségiztek, többek között osztálytársa volt Gerő András, Engel (Tevan) István, Lelkes István, Mór Tamás, Nagy György, Stein Anna, Zsuráffy Mária és nem utolsó sorban *Balázs Klára*. Nemcsak életre szóló barátságok keletkeztek e négy év során, hanem élete párját is hosszú évtizedekre itt találta meg, Balázs Klára (később textilművész) személyében.

1955-ben érettségizett, majd a Magyar Képzőművészeti Főiskola képgrafika szakára felvételizett, ahová 1956-ban nyert felvételt. 1961-ben diplomázott. Grafikai tanszékvezetője *Ék Sándor*, tanította *Raszler Károly*, de – mint ahogy ő maga fogalmazott – „példaadó tanárom *Hincz Gyula* volt”.

A Képzőművészeti Főiskolán olyanok tanultak ebben az időben, mint Gruber Béla, Gyémánt László, Korga György, Lakner László, Kemény György, Klimó Károly, Molnár Sándor, Sváby Lajos, Szabó Ákos, a grafikán – az ő közvetlen közelében – Maurer Dóra, Lenkey Zoltán, Rékassy Csaba. És Jurida ebben a környezetben is állta a sarat.



Jurida Károly rézkarca, C3, 65×70

Nem csak kitűnően rajzolt, de hamar és nagyon érzékenyen szívta fel magába a grafikai technikák ismeretét. Diplomamunkája figuratív felfogású munkáiban is érezni az invenciózus rajztudást, értelmező és alkalmazó készséget. A Főiskola befejeztével részt vett az akkor nemrég alakult Fiatal Képzőművészek Stúdiója sokszorosító grafikai műhelyének vezetésében. Első díjat nyert a Stúdió Ember és állat pályázatán, III. díjat nyert egy portré pályázaton.

1964-ben a Kisgrafika Barátok Köre egy 12 lapból álló mappát jelentetett meg 100 számozott példányban, kisméretű remek rézkarcaival, melyhez szép előszót írt Kovanecz Ilona.

Részt vett a Stúdió kiállításain. A nevezetes Stúdió 66 kiállításon két litográfiáját és két – kisebb méretű – rézkarcát állították ki. 1967-ben, 32 évesen négy rézkarcával először vesz részt a IV. Miskolci Országos Grafikai Biennálén.

1967-ben jelent meg a Mai magyar rajzművészet című reprezentatív kiadvány, amelybe harminc magyar művész kollekcióját válogatta be a bevezető tanulmány írója: *Solymár István*. A kötetben *Barcsay Jenő, Bálint Endre, Hincz Gyula, Kohán György, Konecsni György, Kondor Béla* mellett *Jurida Károly* munkái is láthatók.

Jól ívelődik tovább is a pálya. 1968-ban részt vesz a Magyar Nemzeti Galéria grafikai kiállításán, a Fialat Képzőművészek Stúdiója jubileumi kiállításán, ahol grafikai díjat kap. Munkái kikerülnek Moszkvába. Ebben az évben, 1968-ban elnyeri a Derkovits-ösztöndíjat.

Az 1969. évi V. Miskolci Biennálén négy linómetszetét mutatja be. Munkáiért – Rozanits Tiborral együtt – emléklapokban részesült. A későbbi években itt még két biennálén szerepelt.

Ekkoriban több helyen állított ki külföldön, jeles tárlaton, díjakat nyerve. Így Krakkóban, Ljubljában, Brnóban, de talán a legfontosabb 1971-es olaszországi megjelenése, a velencei biennále alkalmából rendezett nemzetközi grafikai kiállításon, ahol 17 ország művészeitől voltak láthatók munkák (mások mellett Picassótól, Vasarelytól, Max Ernsttől, Giacomo Manzutól, Max Billtől). Az itt látható magyar kollekcióban Czinke Ferenc, Kass János, Kondor Lajos és Pásztor Gábor mellett az ő grafikáit is kiállították.

Később könyvillusztrációs megbízásoknak is eleget tesz, igen magas színvonalon. Csak felvillantjuk, hogy mások mellett a *Kanteletár* című finn népköltészeti kiadványhoz készít linómetszeteket, *Szép Ernő: Mátyás király tréfái* című kötetéhez viszont egyedi rajzokat, tus-ecolin technikával.

Sokfajta méretben készülnek városképei Budapestről és vidéki városainkról. Ezek rézkarcként igényes ábrázolatok. Ilyen szemléletben készül el tudós és művész portré sorozata, melyek többségükben már-már hiperrealisztikus felfogású, a modelleket szuggesztíven megidéző rézkarckok.

Közben készülnek ex librisei, rézkarcai, litográfiai, linómetszetei de készít fametszeteket is. Emellett szinte folyamatosan rajzol, ceruzával, tussal, kísérletként fest is akvarellal, olajjal. Mindemellett – kedves Balaton-parti nyaralója közelében – horgászik, valamint repülőmodellezéssel foglalkozik, zenét hallgat.

S ahogy telik-múlik az idő, személye kissé háttérbe kerül. Nem a küzdő típus esete. Barátai vannak, hivatalos segítséget keveset kap. Mire kialakul önálló, szuverén formanyelve, valamilyen módon csökken önbizalma. Nem rendez önálló kiállítást, egyre kevesebbet vesz részt kollektív bemutatásokon. Visszahúzódik szenvedélyei és családja bástyái mögé. Ahogy telik az idő, egyre zárkózottabb lesz, egyre kevesebbet dolgozik. Lelki tehertételeire rakódik rá végül a halálos és megállíthatatlan kór. Ahogy Nagy László írta, az következett: „Halállal élek, nem kenyérrel, fejbőlött mének szédületével.”

2009 februárjában hunyt el. 2010 nyarán a Barabás-villa Galériájában rendeződött meg emlékkiállítás. Özvegye Balázs Klára mindent megtett a kiállítás igényességéért. Művészi hagyatéka jelentős. Van tehát még mit tennünk Jurida Károly emléke ápolásáért.

2010. július 7.

*Feledy Balázs*

*(A XII. kerület mindig is sajátjának tekinti Jurida Károly alkotó tevékenységét. A Hegyvidék újság már 1973/1. számában sok grafikájának mellékletével hírt ad róla. Most pedig a Barabás-villában rendezett életmű-kiállítását ismerteti a Hegyvidék 2010. július 13-i száma. A Szerk.)*

## KULTÚRÁK KÖZTI PÁRBESZÉD AVAGY HUNGARIKA-EXLIBRISEK A MOSZKVAI RUDOMINO KÖNYVTÁRBAN

2010 nyarán az Országos Széchényi Könyvtár tudományos munkatársaként kiküldetéssel lehetőségem nyílt eljutni Moszkvába, a világhírű Rudomino Összorosz Állami Idegennyelvű Könyvtárba (VGBIL), ahol a Ritka Könyvek Osztályán hungarika vonatkozású ex libriseket kutattam. Szállást a moszkvaiak biztosítottak számomra, a könyvtár vendégházában.

Az 1922-ben, Margarito Rudomino által alapított intézményben többek között brit, amerikai, francia, japán, holland kulturális és kanadai oktatási központ működik, különleges osztályai közt pedig találunk vallási, ritka könyves, ill. periodika részleget. A kb. 4,5 millió dokumentummal rendelkező könyvtár épülete előtti, a világ hírességeit bemutató szoborparkban az írók-költők, politikusok, tudósok között örömmel fedeztem fel József Attila mellszobrát.



Fotó: Vasné Tóth Kornélia

A Rudomino Könyvtár Ritka Könyvek Osztálya több évtizede őrzi raktárában azt a 4585 kisgrafikát, mely a kutatás tárgya volt. A főként ex libriseket (és alkalmi grafikákat) tartalmazó, kb. 2,5 folyóméternyi, összesen 71 tartóba (39 mappába és 32 albumba) rendezett, könyvtári pecséttel és raktári számmal ellátott anyag két fő egységre osztható. Az N1–N39 szám alatti mappákat országok szerinti, a N40–70 számú szabadlappos albumokat grafikusok szerinti rendben állította össze a gyűjtemény utolsó, a könyvtári vétel előtti tulajdonosa. Az anyag valószínűsíthetően egy gyűjteményként került a könyvtár tulajdonába.

A több ezres ex libris kollekciónak magyar vonatkozásainak feltárása mellett egyik fő feladatomban tekintetem az eredeti tulajdonos személyének kiderítését. A gyűjteményegység mindkét részében, a mappák, ill. az albumok belső tábláján is található a tulajdonost jelölő ex libris, de három különböző változat. Mivel az 1-39. mappák belső felébe ragasztott könyvjegyen szereplő tulajdonosi név – a betűk rendezetlen elhelyezkedése miatt – többféle olvasatra adott lehetőséget, a tulajdonos nevének pontos megfajtásához a 40. és 41. számú szabadlappos albumokban talált ex librisek adtak igazi támpontot számomra. Ez alapján a gyűjtő az orosz nemzetiségű: E. Н. Минаев (Minajev, Jevgenyij Nyikolajevics) lehetett. Egyúttal a három, ugyanazon névre szóló tulajdonost jelölő ex libris (az anyag egységes rendezettsége, külleme mellett) igazolja a két fő gyűjteményrész összetartozását.